

**Опозиція
Фауст – Мефістофель:
діалектичне вирішення
проблеми добра і зла**

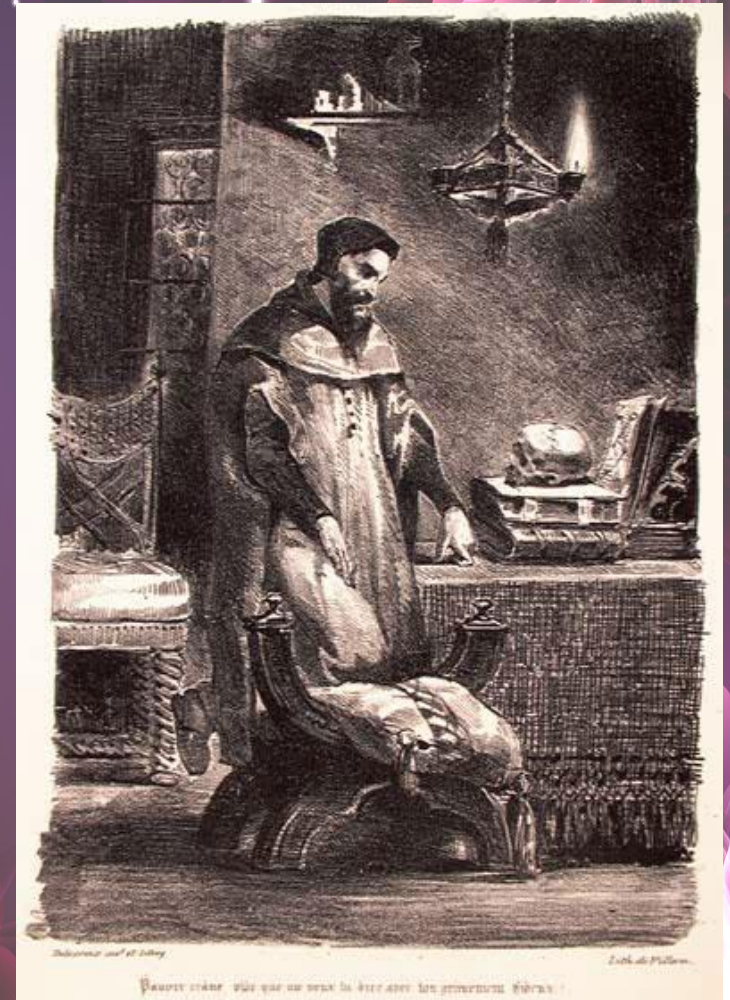
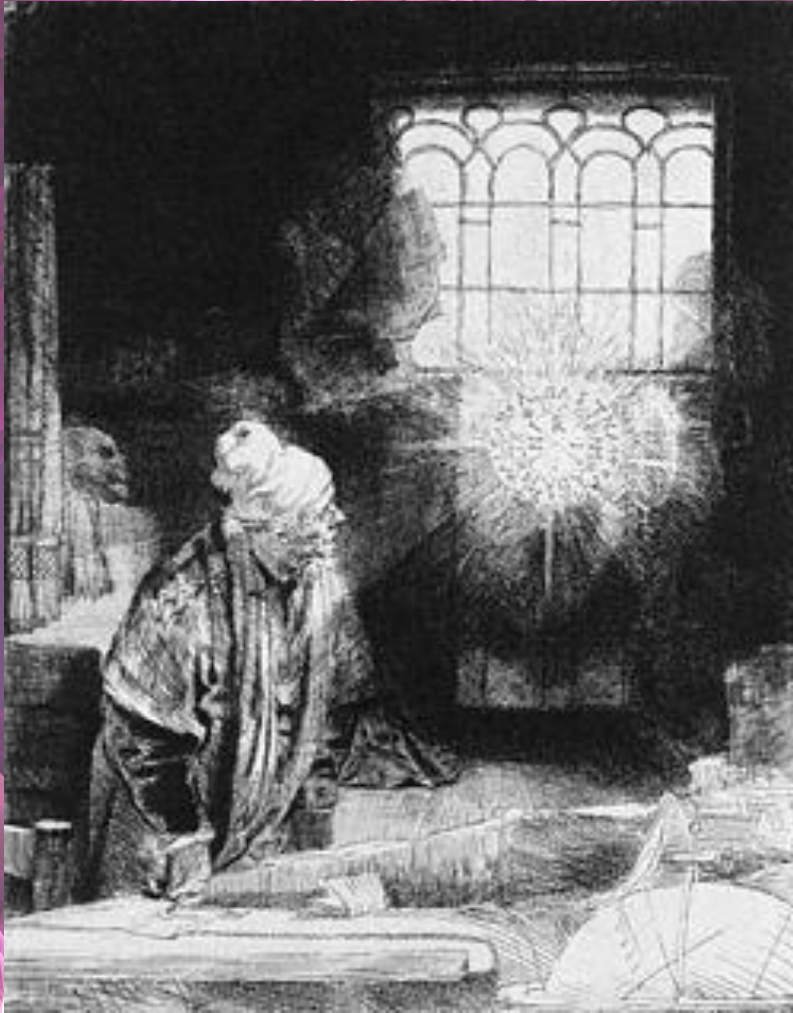
Вічний образ

Образ Фауста, подібно до образів Прометея, Дон Жуана, Дон Кіхота, Гамлета, належить до так званих «вічних» образів людства, тобто таких образів, які найбільш виразно і яскраво концентрують у собі сутність певних сторін людської природи, втілюють певний тип людської поведінки.

Справжній Йоган Фауст
Ім'я Фауст (з латинської «faustus»)
означає «щасливий», «вдалий»

Роздуми Фауста про сенс буття

Життєва позиція Фауста

Лиш той життя і волі гідний,
Хто б'ється день у день за них.

Коли б побачив, що стою
З народом вільним в вільному краю.

Тоді гукнув би до хвилини:
Постій, хвилино, гарна ти!

Ніяка вічність не поглине

Мої діла, мої труди!

Провидячи те щасне майбуття,
Вкушаю я найвищу мить життя.

**Мефістофель — (з давньоєврейської)
«мефіс» — руйнівник, «тофель» —
обманщик**

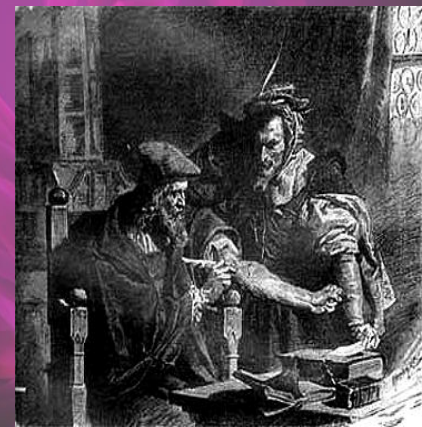

**«... тої сили частина, що робить лише
добро, бажаючи лише злого», - так
Мефістофель іронічно характеризує себе**

Договір укладено!..
Підпис, звичайно, кров'ю...

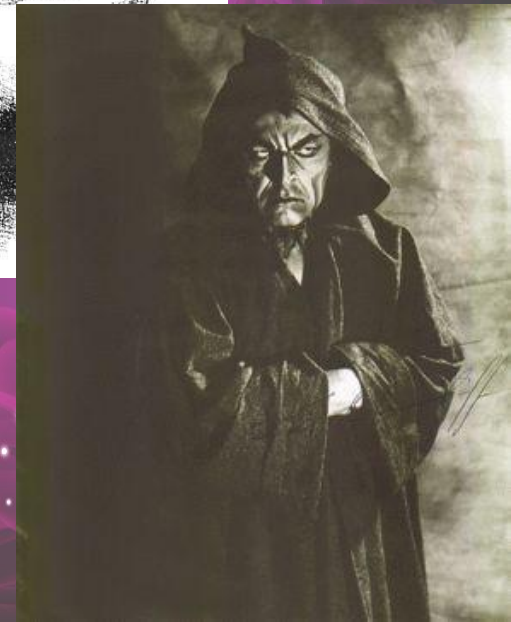

«Великий договір»

Діалектика образу Мефістофеля

Постійно прагнучи
зла людині,
Мефістофель, який
також є частиною
Божого задуму,
утверджує добро, хоча
є його запереченням
або спробами
протистояти йому.

Погляд Мефістофеля

Утіхи, щастя — все йому в ненасить,
Жаги ніколи спрагнений не вгасить;
Бідаха рветься зупинить
Пусту, благу останню мить!
Боровся він зо мною скільки сил,
Та час — за нас: упав старий на діл
Годинник став...

Одна із спокус - Маргарита

Маргарита у творі Гете виконує важливу роль, оскільки є уособленням тих моральних і природних засад людського існування, які символізують божественне начало людської душі і які виявляються невідчуждими ані згубній владі диявола.

**Бог прощає Фауста та
приймає його душу**

- Трагедія «Фауст» стала вершиною творчості Йоганна Вольфганга Гете, вона мала надзвичайний вплив на світове мистецтво.
- Її образи стали вічними у світовій літературі:
- Фауст — втілення непоборного прагнення пізнання і діяльності;
- Мефістофель — скептичного заперечення та руйнування;
- Маргарита — відданого і нещасного кохання.

Фінал трагедії

Образи гетевської трагедії, як і сенс її фіналу є неоднозначними та суперечливими і ставлять перед читачем більше запитань, аніж дають на них відповідей. Втім, очевидно, такою й була кінцева мета Гете.

Завершуючи «Фауста», він писав у одному з листів, що трагедію задумано так, щоб у ній *«усе разом являло відверту загадку, яка знову й знову непокоїтиме людей і даватиме їм поживу для роздумів»*.